

*De poppenmaker komt als er een kind geboren is.
Ze neemt de baby mee naar een kamer en niemand,
zelfs geen ouder, mag daarbij aanwezig zijn.
Er worden kaarsen aangestoken met een zoete,
indringende, buitenaardse geur. Als je bij de deur
luistert, hoor je de poppenmaker haar vreemde,
bevende woorden fluisteren. Er wordt gezegd
dat de poppenmaker bij het maken van de pop
ook de ziel van het kind vormgeeft.*

EEN KORTE GESCHIEDENIS VAN SLINGERWALD
DOOR OPPERGELEERDE COLLUM WOLFSDOCHTER

HOOFDSTUK EEN

Met de scheur in de muur

Het begon met de scheur in de muur.
Edwid Katoen ontdekte hem op een ochtend
in de muur van zijn kamer. De scheur was een
centimeter of dertig, een dunne, zwarte glimlach
in het lichte steen. Hij moest die nacht ontstaan zijn, al zou
Edwid niet weten hoe.

De scheur had meteen iets griezeligs. Edwid tuurde erin
en zag alleen maar duisternis, alsof de muur hol was. Er sij-
pelde koude, stoffige lucht door naar buiten. En het vreemd-
ste was dat Edwid zou zweren dat er een heel zwak gefluister
uit de muur kwam. Huiverend deed hij dat af als een hersen-
spinsel.

Hij besloot de scheur te verstoppen, want hij wist zeker
dat Hans hem de schuld zou geven. Zijn vader was al boos op
hem en hij wilde het niet nog erger maken. De muren van zijn

kamer waren bedekt met perkamentvellen vol tekeningen van beroemde kaartenmakers, dus het was een fluitje van een cent om er een te verplaatsen en over de scheur te hangen. Zodra de scheur verdwenen was leek de kamer warmer, voelde Edwid zich beter en schreef hij het idee van gefluister in de muur toe aan kinderlijke fantasieën.

Die dag en de nacht erop gebeurde er weinig. Edwid sliep als een roos en droomde over avonturen die hij nog hoopte te beleven.

Toen hij de volgende ochtend wakker werd, was de scheur in de muur terug.

De tekening die hij eroverheen had gehangen was kapot, en daarachter was de scheur weer zichtbaar. Snippers en krullen van het perkament waren op de grond gevallen. En Edwid hoorde opnieuw dat gefluister, zwak en dreigend, met een sliertje ijl gelach. Hij boog zich naar voren om te luisteren.

‘Wat zei je?’ siste hij met zijn oor tegen de scheur. Maar hij hoorde alleen een chaotisch gefluister, een slangenkuil van gedempte stemmen.

‘Ik versta het niet,’ fluisterde hij.

‘Tegen wie heb je het?’ wilde een andere stem weten.

Edwid draaide zich met een ruk om. Elizabetha, zijn tweelingzus, stond met haar handen in haar zij en samengeknepen ogen in de deuropening. Ze waren elkaars evenbeeld: licht haar, een rond gezicht, een spitse, met sproeten besprenkelde neus. Ze waren even lang, met hetzelfde pezige postuur. Ze bewogen zelfs op dezelfde manier, langsflitsend als vossen met snode plannen.

‘Tegen niemand,’ zei Edwid, en hij sloeg zijn armen over elkaar.

Hij leunde tegen de muur om de scheur te verbergen. Elizabetha’s blik werd achterdochtiger.

Niet lang geleden zou hij zijn zus over de scheur in de muur verteld hebben. Ze zouden hem samen onderzocht hebben, verklaringen verzonnen hebben en lachend en kibbelend een gemeenschappelijk verhaal rond die geheimzinnige kier bedacht hebben. Zo waren ze altijd geweest, als een kind en diens spiegelbeeld, tot op het laatste sproetje aan toe.

Maar nu was het anders. Er was een afstand tussen hen ontstaan. En dat kwam door Edwid.

Er schoot een uitdrukking van verdriet over Elizabetha’s gezicht. Edwid voelde het ook, maar ze benoemden het geen van beiden. Elizabetha haalde haar schouders op en beende weg. Even later werd haar kamerdeur dichtgeslagen.

Overspoeld door een vertrouwde treurigheid draaide Edwid zich weer om naar de scheur in de muur.

‘Kijk dan wat je hebt gedaan,’ zei hij zacht. ‘En ze had al zo’n hekel aan me.’

Gefluister kwetterde als krekels in hoog gras.

‘Eén tegelijk,’ zei Edwid.

Opvallend genoeg klonk er inderdaad één stem boven de andere uit.

‘Het is je eigen schuld,’ zei de stem.

Edwid deed geschrokken een stap achteruit. Zijn hart bonkte. Langzaam vond hij de moed om zich weer naar voren te buigen.

‘Wie ben jij?’ vroeg hij.

‘Niemand,’ zei het gefluister.

‘Iedereen is iemand,’ antwoordde Edwid.

‘Ik wás iemand,’ zei de stem. ‘Maar toen werd ik hier opgesloten en gedwongen om voor altijd in de muren van Slingerwald te blijven. Zonder te slapen, zonder te eten. Ik kan niet sterven, maar ik kan ook niet ontsnappen. En daarom ben ik niemand.’

‘Je klinkt niet als niemand,’ zei Edwid.

‘Dat is aardig van je.’

‘Het moet vreselijk zijn,’ fluisterde Edwid. ‘Kan ik iets voor je doen?’

‘Ik wist wel dat je een goeie jongen was, Edwid,’ zei de stem. ‘Daarom vind ik het hier zo fijn, in de muur van jouw kamer. En misschien zou jij me hier wel uit kunnen krijgen. Maar ik wil niet dat je jezelf in gevaar brengt voor zo’n ouwe niemand als ik. Je kunt me hier maar beter gewoon laten zitten.’

‘Ik wil je helpen,’ zei Edwid.

‘Zou je dat echt voor me doen?’ vroeg het gefluister.

‘Waarom niet?’

‘Dat kan ik niet van je vragen.’

Een minuut of twee later had Edwid de scheur in de muur eindelijk overgehaald om zijn hulp aan te nemen. Met een zacht snikje gaf hij zich gewonnen.

‘Je bent een goeie jongen, Edwid Katoen,’ zei de stem. ‘Ken je Olfred Riet?’

Die kende hij. Olfred Riet was een kinderboekenschrijver die de boeken over Jamima Klief had geschreven. Jamima was een twaalfjarige detective die met behulp van haar pop

magische mysteries oploste, en de boeken behoorden tot de populairste van Slingerwald. Elizabetha verslond ze. Net als Edwid ooit had gedaan – nog iets gezamenlijks wat ze kwijt leken te zijn.

‘Ik zit hier dus dankzij Olfred Riet,’ zei de stem.

Stomverbaasd vroeg Edwid waarom.

‘Ik vind het heel jammer dat ik dit moet zeggen,’ zei de scheur in de muur, ‘maar Olfred Riet is echt een waardeloze bedrieger. Hij heeft alle verhalen van de Jamima Klief-boeken gestolen. En telkens als hij iemands ideeën heeft gestolen, gooit hij diegene in de muren van Slingerwald zodat hij of zij hem nooit kan verraden. Van mij heeft hij, echt waar, de ideeën voor *Jamima Klief en het circus van de verborgen zielen* en *Jamima Klief en het moordbeeld* gestolen. En daarna heeft hij me hier opgesloten zodat niemand er ooit achter zou komen.’

‘Maar dat is toch raar,’ zei Edwid.

‘Ik wist wel dat je het niet zou geloven,’ zei de scheur in de muur somber. ‘Niemand zou me geloven. Dat zei ik ook tegen die schurk toen hij me in deze afgrijselijke gevangenis smeed, maar hij luisterde niet.’

Het was een vergezocht verhaal, maar Edwid vond de stem in de muur heel oprecht klinken. En waarom zou je over zoiets liegen?

‘Wat kan ik doen?’ vroeg hij.

‘Je moet naar het huis van Olfred Riet.’

‘En dan?’ vroeg Edwid.

‘Dan zoek je de sleutel waarmee je me kunt bevrijden,’ zei het gefluister. ‘Ik zie je daar – samen vinden we ’m wel.’

Edwid wist niet precies hoe een scheur in de muur zich kon verplaatsen, laat staan iemand ergens kon zien, maar hij pakte toch zijn spullen. Hij stopte een kleine, gebarsten kijker in zijn tas, zijn beduimelde opschrijfboekje vol gebrekkige kaarten en zijn laatste zakgeld. Hij nam ook schone kleren mee, zijn door motten aangevreten platte lievelingspet en de tol die hij met Midzommer van Elizabetha had gekregen – een aandenken aan thuis, zijn vader Hans en vooral aan Elizabetha, zijn beste vriendin.

Het moeilijkste was om het huis uit te komen. Hans verloor Edwid bijna geen moment uit het oog. Gelukkig dronk Hans ook graag papaversiroop bij de haard als Edwid en Elizabetha naar bed waren. Papaversiroop, streng verboden voor kinderen, was een heldere vloeistof waar rook vanaf kwam tijdens het inschenken en die de tweeling een branderig gevoel in hun neus gaf als ze eraan roken. Rond het derde glas viel Hans meestal in zijn luie stoel in slaap, en dat was het moment waarop Edwid zijn slag moest slaan.

Het échte probleem was Elizabetha. Die was veel waakzamer en een stuk slimmer dan zowel Hans als Edwid. Elizabetha hield Edwid van een afstandje wantrouwig als een havik in de gaten, terwijl ze zogenaamd met andere dingen bezig was. Bij Hans moest Edwid voorzichtig zijn, maar voor Elizabetha moest hij écht oppassen.

Het werd avond en Edwid deed alsof hij naar bed ging. Vlak daarna hoorde hij Elizabetha door de muur haar olielamp uitblazen. Een uur later slenterde Hans door de gang en deed hij Edwids deur op een kiertje open. Toen hij had geconstateerd dat zijn zoon lag te slapen, keek hij ook even

bij Elizabetha en schuifelde terug door de gang, waarna hij zijn papaversiroop en glas pakte en zich in zijn luie stoel nestelde.

Edwid bleef geduldig liggen wachten. Het was stil in huis. Na een eeuwigheid hoorde hij eindelijk het teken: Hans die begon te snurken. Edwid kleeedde zich stilletjes aan, pakte zijn tas, hing zijn pop aan zijn riem en sloop door het huis. Hij kwam tot de voordeur.

‘Waar ga jij in vredesnaam naartoe?’

Edwid draaide zich om. Daar stond Elizabetha, met gebalde vuisten en gloeiende ogen in het donker.

‘Ga slapen,’ zei Edwid.

‘Waar ga je heen?’ wilde Elizabetha weten.

‘Ik moet iets doen,’ zei Edwid. ‘Ga slapen. Ik ben zo weer terug, echt.’

‘Ik ga mee.’

‘Nee.’

‘Dan roep ik Hans.’

‘Wij verklikken elkaar niet,’ zei Edwid. ‘Dat hebben we afgesproken.’

‘Dat heb ik met de oude Edwid afgesproken,’ zei Elizabetha.

Die woorden kwamen hard aan. Edwid draaide zich om en wilde weglopen.

‘Waarom haat je me tegenwoordig?’ vroeg Elizabetha. Hij had haar nog nooit zo zacht horen praten. ‘Wat heb ik gedaan?’

‘Niks,’ zei Edwid. Hij voelde een zeurende pijn in zijn borst.

‘Waarom heb je dan geheimen voor me? We hadden nooit geheimen voor elkaar.’

‘Als ik terug ben vertel ik alles,’ zei Edwid. ‘Beloofd.’ En dat meende hij.

‘Ik laat je niet gaan,’ zei Elizabetha.

Ze deed een stap naar voren en haar hand gleed naar haar zij, waar haar pop hing. Een dreigement. In een reflex ging Edwids hand naar zijn eigen pop. Zo bleef de tweeling even staan, als standbeelden in het donker, klaar voor een strijd met hun poppen waar Hans vrijwel zeker wakker van zou worden en die Edwid hoogstwaarschijnlijk zou verliezen.

Met zijn ogen op Elizabetha gericht deed Edwid een stap naar achteren. En nog een. Daarna, zonder zijn blik van haar af te wenden, trok hij de voordeur open en liep achterwaarts naar buiten. Elizabetha kwam pas op het allerlaatste moment in beweging – niet om haar pop van haar riem te trekken, maar om iets uit haar oog te vegen.

Olfred Riet woonde in een klein huisje aan het eind van een straat met nog meer vierkante stenen huisjes. Rook kringelde uit de schoorstenen, lampen brandden warm achter de gordijnen. In de perkjes bloeiden schimmige zwarte en witte bloemen.

Het huisje van Olfred was anders: scheef en vervallen. Een grote beenhoutboom verhief zich in de overwoekerde tuin en spreidde zijn spookachtig witte takken uit boven het rieten dak. Binnen scheen geen warm licht en er zweefde geen gezels-

lige rook uit de schoorsteen. Het was er pikdonker, want alle ramen waren dichtgetimmerd.

Zenuwachtig baande Edwid zich een weg door Olfreds wilde voortuin en klopte op de deur. Er kwam niemand, en hij hoorde ook helemaal niets. Het leek wel alsof hier niemand woonde. Was Edwid beetgenomen?

Toen klonk er gekraak. Een heel klein barstje trok door de stenen muur van het huis tot het een dertig centimeter lange grijns was geworden. De scheur zag er precies zo uit als op Edwids muur.

‘Hij is binnen,’ fluisterde de bekende stem.

‘Ik denk het niet,’ zei Edwid.

‘Wel,’ zei de stem. ‘Hij wil met rust gelaten worden. Wil voorkomen dat iemand ooit de sleutel in handen krijgt om de gevangenen te bevrijden die hem als een bedrieger zullen ontmaskeren.’

Edwid had hier helemaal geen goed gevoel bij. Hij kreeg kriebels in zijn buik, van twijfel of achterdocht dat er iets niet in de haak was. Het donkere, koude huisje van Olfred liet een rilling over zijn rug lopen. Hij had thuis bij Elizabetha moeten blijven. Als hij haar over de scheur in de muur had verteld, had zij hem wel bij zinnen gebracht.

‘We kunnen niet eens naar binnen,’ zei hij.

En na die woorden werd de scheur in de muur groter, hij sneed met een spoor van stofwolken door de stenen, helemaal tot aan de voordeur. Daar spreidde hij zich uit in een spinnenweb van barsten en duwde stukjes hout naar buiten tot er een hele plank op de grond viel. Het gat was net groot genoeg om doorheen te kunnen kruipen.

Edwid ademde diep en bedachtzaam in. Achter hem was zijn huis, Hans, Elizabetha; voor hem was dit enge huisje, onzekerheid, mogelijk gevaar.

Nog een diepe ademhaling later klauterde Edwid naar binnen.

Binnen was het muf en doodstil. In de keuken verderop druppelde een kraan. Overal waren rijen en stapels boeken gepropt. Aan de muur hingen schilderijen van scènes uit *Jamima Klief*-boeken, waarvan Edwid er heel wat herkende: *Jamima die de dader achtervolgde* aan het eind van *Jamima Klief en de tongendief*, *Jamima* en haar pop die tegen de slechterik vochten in *Jamima Klief en de maneschijnmoordenaar*. Had Olfred die ideeën echt allemaal van andere mensen gestolen?

Edwid sloop verder en de scheur in de muur ging met hem mee, slingerend over de muur, terwijl er stukjes steen en hout in het rond vlogen.

‘Waar is de sleutel?’ fluisterde Edwid.

‘Daarzo,’ zei de scheur in de muur.

Daarmee bedoelde hij waarschijnlijk recht door, waar zwak kaarslicht onder een deur door viel.

‘Als Olfred in die kamer is weet hij straks dat we er zijn!’ zei Edwid.

‘Wie is daar?’ schreeuwde iemand aan de andere kant van de deur.

Edwid verstijfde. Zijn bloed bonsde in zijn oren.

‘Laat me met rust!’ riep Olfred Riet. ‘Ga weg!’

‘Hij weet dat hij erbij is,’ zei de scheur in de muur. ‘Doorlopen, Edwid! Haal de sleutel!’